

Filip Musiał

**Julian Polan-Haraschin (1912–1984),
sędzia WSR w Krakowie**

Julian Polan-Haraschin (właśc. Haraschin), ur. 1 kwietnia 1912 r. w Krakowie w rodzinie nauczycielskiej, s. Karola i Domiceli (z d. Parczyńskiej). Ukończył szkołę powszechną i gimnazjum w Krakowie, a następnie Wydział Prawa UJ uzyskując tytuł magistra w 1936 r. Od września 1935 do grudnia 1936 r. pracował w Biurze Inżynierskim w Krakowie, a następnie w Dyrekcji Okręgowej Poczty i Telegrafów w Krakowie najpierw jako praktykant, a później referendarz (7 października 1937 – 31 sierpnia 1939). W kampanii wrześniowej 1939 r. mianowany, jako urzędnik cywilny, komendantem poczty polowej nr 66 przy Kwaterze Głównej Obszaru Warownego Śląsk. Nosząc umundurowanie podobne do wojskowego przeszedł z ramienia na patki srebrne kwadraciki oznaczające jego stopień służbowy, „uzyskując” stopień kapitana. 7 września 1939 r. został pojmany przez Niemców w Skarbmierzu, zdołał jednak zbiec. Dotarł do Wiślicy, gdzie przydzielono go do Kolumny Samochodowej nr 53 przy 23. DP, w której pełnił funkcję oficera łącznikowego. Ranny w nogę w bitwie pod Zwierzyńcem k. Zamościa 15 września, 21 września pod Tomaszowem Lubelskim dostał się do niewoli niemieckiej. Uznany za oficera przebywał w obozach: Brunzwik – Oflag XI B oraz Woldenberg – Oflag II C. Ostatecznie dzięki staraniom swego ojca 15 sierpnia 1940 r. jako cywil został zwolniony i wrócił do Krakowa. W latach 1940–1945 pracował jako urzędnik kontraktowy kolejno w Biurze Budowy Telefonów i Biurze Transportu Dyrekcji Monopoli w Krakowie. W czasie pracy w Dyrekcji Monopoli był dwukrotnie aresztowany przez Gestapo. Po raz pierwszy 15 marca 1943 r., został zwolniony 25 marca. Po raz drugi aresztowany 27 marca i po raz kolejny zwolniony, w lipcu 1943 r. z wolnej stopy odpowiadał przed Sondergericht (sądem specjalnym) *za działalność na szkodę państwa niemieckiego*. Oskarżono go o nielegalne wystawianie nakazów transportu dla samochodów ciężarowych. Dzięki pomocy dyrektora Dyrekcji Monopoli – austriaka Tauscha, z którym łączyły go zależności handlowe nie został uznany winnym i powrócił do pracy w krakowskich monopolach. W 1945 r. był radcą w Dyrekcji Okręgowej Poczty i Telefonów w Krakowie. W późniejszych latach na podstawie sfałszowanych dokumentów przypisywał sobie działalność w AK w latach 1940–1945, w której miał pełnić funkcję adiutanta „Oriona” dowódcy 16 pp. w 6. DP AK Grupy Operacyjnej „Śląsk Cieszyński”. Dodatkowo utrzymywał, że przed okupacyjnym sądem specjalnym stanął nie za nielegalny handel spirytusem, lecz za udzielanie pomocy żołnierzom AL. 7 XII 1945 r. zmobilizowany do LWP skierowany został do wojskowego wymiaru sprawiedliwości (prawdopodobnie dzięki wstawiennictwu Michała Roli-Żymeirskiego, przed wojną ucznia Karola Haraschina). Uchwałą Krajowej Rady Narodowej z 20 grudnia 1945 r. zatwierdzono mu stopień kapitana, którego nigdy wcześniej nie posiadał. Początkowo przydzielony jako sędzia do Wojskowego Sądu Okręgowego nr V w Krakowie, a od 1 kwietnia 1946 r. do Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie. Od 20 września 1946 r. (formalnie mianowany 4 listopada 1946) do 2 marca 1951 r. sprawował funkcję zastępcy szefa WSR w Krakowie ponosząc współodpowiedzialność za politykę pełnej dyspozycyjności sądu wobec nakazów partii komunistycznej. W tym okresie był uważany za jednego z najbardziej serwilistycznych sędziów. Jako zastępca szefa sądu prowadził najważniejsze sprawy polityczne – wydając 60 wyroków śmierci. Działacze niepodległościowi nadali mu miano „Krwawy Julek”. We wrześniu 1946 r. zmienił nazwisko z Haraschin na Polan-Haraschin. Od 7 sierpnia 1947 r. do 16 września 1947 r. (w czasie procesu przeciwko II Zarządowi Głównemu Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”) pełnił obowiązki szefa WSR w Krakowie. 25 lutego 1950 r. doktoryzował się na Wydziale Prawa UJ. W latach 1948–1950 uczęszczał na kursy filozofii i

ekonomii marksistowskiej przy Departamencie Służby Sprawiedliwości Ministerstwa Obrony Narodowej i zdał egzaminy uprawniające do wykładania historii ruchu robotniczego. Prowadził zarazem wykłady z historii ruchu robotniczego dla Korpusu Oficerów Wojskowych Organów Sprawiedliwości. W lipcu i grudniu 1950 r. pełnił funkcję sędziego-sprawozdawcy w Najwyższym Sądzie Wojskowym. Już w 1948 r. w Okręgowym Zarządzie Informacji (OZI) nr V w Krakowie określono go jako *element przypadkowy, obcy klasowo, do chwili obecnej rozporządzający nieruchomościami w postaci części domów czynszowych i udziału w sklepie*, dodając do tej charakterystyki: *jeżeli chodzi o jego pracę, wywiązuje się z niej dostatecznie. Wypowiedzi jego noszą charakter pozytywny. Element karierowiczowski, zdeklarowany. W żadnym wypadku nie może pozostać w WP*. W grudniu 1948 r. Oskar Karliner – wówczas wiceprezes i I zastępca prezesa NSW – w porozumieniu z kierownikiem Sekcji I OZI nr V mjr. Józefem Mikołajczykiem uznał, że Polana-Haraschina należy usunąć z wojska. Jednocześnie postanowił powstrzymać się od demobilizacji na pół roku w związku z brakami kadrowymi, które uniemożliwiały zastąpienie go. Decyzję o zaniechaniu natychmiastowego usunięcia go z wojska szef OZI nr V ppłk. Wincenty Klupiński uzasadniał przed szefem Oddziału II GZI płk. Ignacym Krzemieniem, tym, że w ostatnich miesiącach *materiały kompromitujące nie napłynęły. W jego wyrokowaniu można było zauważyć zrozumienie obecnej zaostrej walki klasowej. Wyrokował bardzo surowo – tak, iż niejednokrotnie wyroki jego były uchylane przez Sąd Najwyższy, jako za surowe*. Ostatecznie demobilizację odroczone o ponad dwa lata. W latach 1947–1951 był obserwowany przez Okręgowy Zarząd Informacji (OZI) nr V w Krakowie początkowo w związku z łapownictwem, bezprawnym nadawaniem sobie i znajomym orderów i odznaczeń, oskarżano go także o wyszydzanie komunistycznych dygnitarzy, a następnie kontakty z płk. Maksymilianem Chojeckim związanym ze „sprawą tatarską”. W listopadzie 1948 r. został wykluczony z PPR, jako powód podano: szaber, wyciąganie korzyści osobistych, obcowanie z osobnikami klasowo obcymi, oportunizm religijny, styl życia. Po tym fakcie publicznie – w towarzystwie niektórych oficerów WSR i WPR w Krakowie – szydził z portretów dygnitarzy partyjnych i marksizmu. Informacje dotyczące jego wypowiedzi wykorzystano jako materiały kompromitujące, na podstawie których zastępca szefa OZI nr V mjr J. Mikołajczyk przeprowadził z Polanem-Haraschinem w październiku 1949 r. rozmowę. Jej celem było *zbadanie możliwości werbunku Polana-Haraschina jako T/I (tajnego informatora) i powierzenie mu rozpracowania sędziego WSR w Krakowie Stanisława Hollitschera*. Jak pisał Mikołajczyk, po tym gdy sprowadził temat rozmowy na czujność partyjną, Polan-Haraschin zaręczył, że jest *gorącym wyznawcą idei socjalizmu – prosiłem go jako patriotę o wykazanie się czujnością przez wnikliwą charakterystykę składu osobowego Sądu Rejonowego. Pragnąc zapewnić sobie całkowitą tajemnicę rozmowy, zmusiłem moralnie „H” do napisania tego co powiedział [...] Napisał trzy meldunki w tym jeden wartościowy na mjr Hollitschera [...] Po napisaniu prosił o zachowanie tajemnicy z rozmowy oraz prosił, aby w miarę możliwości dodatkowo charakteryzować go przed Partią*. Kończąc notatkę zastępca szefa OZI nr V zapisał: *Wniosek: Ppłk Haraschin jest moralną prostytutką. Widzi w swojej obecnej sytuacji dużą zależność od Organów Informacji. Współpracować z nim trzeba na razie oficjalnie, nie werbując go, Zmusić do pisania materiałów nie dając konkretnego zadania*. Pozyskiwano od niego „doniesienia obywatelskie”, nie formalizując współpracy – ostatnie złożył już po zwolnieniu z wojska w sierpniu 1951 r. Na początku 1951 r. nasilono obserwację Polana-Haraschina w związku z materiałami świadczącymi o opowiadaniu przez Polana-Haraschina dowcipów politycznych i „obojętności” w stosunku do ustroju Polski „ludowej”. Funkcjonariusz Sekcji I OZI nr V por. Chmielarz 1 lutego 1951 r. „założył” na niego „akta rozpracowania pojedynczego” (ARP). Powodem było „ustalenie” podejrzanej przeszłości Polana-Haraschina z okresu okupacji oraz fakt, że *obecnie będąc w Odr[odzonem] WP prowadzi wrogą i zdraziecką propagandę skierowaną przeciwko Polsce Ludowej i Związkowi*

Radzieckiemu [sic!] oraz utrzymuje kontakty z osobami wrogo ustosunkowanymi i będącymi w rozpracowaniach. Czynił starania na wyjazd do USA z zamiarem tam pozostania. Rozpracowaniu, którego „zabarwienie” określono jako zdrada Ojczyzny nadano kryptonim „Dyplomata”. Demobilizacja Polan-Haraschina 2 marca 1951 r. przerwała rozpracowanie, a akta przesłano do GZI celem przekazania przez MBP do WUBP w Krakowie.

Po odejściu z sądu podjął wykłady prawa karnego w WUBP w Krakowie i wszedł do komisji egzaminacyjnej dla funkcjonariuszy tego urzędu. Od 15 marca 1951 r. do 3 kwietnia 1959 r. był wpisany na listę adwokatów w Wojewódzkiej Izbie Adwokackiej w Krakowie. Nie wykonywał jednak zawodu adwokata pracując jako radca prawny w Zakładach Gazownictwa Okręgu Krakowskiego (od 15 marca 1951 r.). Jednocześnie od 1 lutego 1951 r. do 28 lutego 1952 r. – prowadził wykłady zleczone z zakresu wojskowego prawa karnego w Katedrze Postępowania Karnego Wydziału Prawa UJ. Od 1 marca 1952 r. pracownik etatowy tej katedry: starszy asystent (do 31 grudnia 1952), adiunkt (1 stycznia 1953 – 31 lipca 1954), kontraktowy samodzielny pracownik nauki (1–31 sierpnia 1954), zastępca profesora (1 września 1954 – 31 sierpnia 1961), starszy wykładowca (1 września 1961 – 30 września 1962 – formalnie gdyż od 15 czerwca znajdował się w areszcie). Od 1 stycznia 1955 do 30 września 1962 kierownik Studium Zaocznego na Wydziale Prawa UJ. W 1958 r. powrócił do służby w LWP na stanowisko zastępcy szefa Wojskowego Sądu Garnizonowego w Krakowie. 15 czerwca 1962 r. został aresztowany przez funkcjonariuszy Wydziału III SB w Krakowie i przekazany do dyspozycji Departamentu III, a później Biura Śledczego MSW.

Aresztowanie było konsekwencją kilkuletniego rozpracowania prowadzonego przez Sekcję 4 Wydziału III WUdsBP (później Wydziału III SB KW MO w Krakowie). W lutym 1956 r. „założono” przeciwko Polanowi-Haraschinowi sprawę ewidencyjno-obszerną, jako na *oficera ZWZ-AK sympatyzującego po wyzwoleniu z WiN*. Charakter sprawy wiązał się zapewne z faktem, że na przełomie 1951 i 1952 r. próbował wciągnąć go do WiN-u płk. Władysław Moykowski (nieświadomie uczestniczący w prowokacyjnej grze operacyjnej krypt. „Cezary”). Jednak Polan-Haraschin uchylił się od kontaktów z wysłannikiem Moykowskiego. Już jednak w grudniu tego roku uznano, że posiadane materiały pochodzą głównie z 1950 r., kiedy można było na ich podstawie wytoczyć sprawę o „szepitaną propagandę” – co nie było już możliwe w 1956 r. Dlatego postanowiono przekazać sprawę do archiwum. Równolegle jednak rozpracowanie Polana-Haraschina prowadzono na szczeblu centralnym. W maju 1958 r. streszczono posiadane w Warszawie materiały. Podkreślono, że informacje o działalności w AK i pomocy żołnierzom AL są spreparowane przez Polana-Haraschina i osoby powiązane z nim różnymi niemi zależnościami (w tym także szantażowane). Zebrano materiał o interesach prowadzonych przez Polana-Haraschina w czasie okupacji z dyrektorem Monopoli Spirytusowych w Krakowie – Tauschem oraz Zdzisławem Banke i Władysławem Hussakowskim. Jednocześnie wskazywano na przypadki brania przez niego „łapówek” w zamian za wystawianie dyplomów ukończenia zaocznych studiów prawniczych na UJ. Ostatecznie przedsięwzięcia związane z Polanem-Haraschinem realizował Wydział III z pomocą funkcjonariuszy Wydziału II – SB w Krakowie pod osobistym kierownictwem Stanisława Wałacha. Oskarżono go o łapownictwo, fałszowanie wyników egzaminów i sprzedawanie dyplomów. 2 listopada 1963 r. na mocy wyroku Sądu Powiatowego dla miasta Warszawy został skazany na 9 lat więzienia i 35 tys. złotych grzywny oraz degradację do stopnia szeregowego. Karę odbywał w więzieniu w Sztumie. Od 1965 lub 1966 r. pod ps. „Leon” był „agentem celnym” Biura Śledczego MSW. Zdaniem Stanisława Morawskiego – dyrektora Departamentu IV MSW *za okres ten przekazał szereg interesujących, wartościowych informacji*. W zamian za ułatwienie wcześniejszego zwolnienia z więzienia zobowiązał się do współpracy z SB. Do kontynuacji współpracy przekonał go Konrad Straszewski – naczelnik Wydziału I Departamentu IV MSW (Polan-Haraschin znał go pod nazwiskiem Karol Strzałkowski). Warunkowo zwolniony z więzienia

w grudniu 1968 r., Polan-Haraschin skontaktował się ze Straszewskim 21 stycznia 1969 r. Początkowo pozostawał „na kontakcie” Bogdana Karlickiego z Departamentu IV MSW (znany Polanowi-Haraschinowi pod nazwiskiem Bogdan Kornikowski) i posługiwał się nadal ps. „Leon”. 12 sierpnia 1971 r. został przekazany do Wydziału IV SB KW MO w Krakowie (później WUSW Kraków) zmieniając jednocześnie ps. na „Zbyszek”, zastąpiony następnie na przełomie maja i czerwca 1977 r. ps. „Karol”. Początkowo pozostawał „na kontakcie” Władysława Żyły (znany Polanowi-Haraschinowi jako Władysław Królikowski) – naczelnika Wydziału IV (do 22 grudnia 1972), następnie Stanisława Wałacha – I zastępcy komendanta wojewódzkiego MO ds. SB (do 14 września 1974), ponownie W. Żyły i wreszcie Józefa Biela – zastępcy szefa WUSW w Krakowie. Wykorzystywano go do rozpracowania krakowskiego Kościoła katolickiego, ze szczególnym uwzględnieniem kurii i Wyższego Seminarium Duchownego (m.in.: ks. Andrzeja Deskura, ks. Franciszka Macharskiego, o. Wojciecha Rostworowskiego – imię zakonne Piotr, kard. Karola Wojtyły, o. Wojciecha Zmarza), jak również środowiska uniwersyteckiego i intelektualistów krakowskich (m.in.: Michała Chorośnickiego, Mieczysława Dąbrowskiego, Tomasza Gizbert-Studnickiego, Zdzisława Grelowskiego, Mieczysława Habichta, Zygmunta Hanickiego, adw. Julii Kąckiej, Henryka Kułakowskiego, Stefana Langroda, Jacka Macharskiego, adw. Władysława Macharskiego, Aleksandra Peczenika, adw. Maksymiliana Przybylskiego, Pawła Roliana, adw. Andrzeja Rozmarynowicza, Jana Woleńskiego). W późniejszych latach także do rozpracowania środowiska polskich księży w Watykanie oraz Jana Pawła II (m.in. w ramach akcji „Lato-79”). Jednocześnie od 1977 r. był wykorzystywany przez Departament I do inwigilacji środowiska Radia Wolna Europa (m.in. Aleksandra Menharda). Pobierał wynagrodzenie za współpracę z SB w wysokości od 1000 do 5000 złotych za kwartał. Refundowano mu także część kosztów wyjazdów zagranicznych i przyznawano na nie diety. W listopadzie 1972 r. S. Wałach ocenił donosy Polana-Haraschina dotyczące krakowskiego Kościoła jako wartościowe, podkreślając: *w związku z tym mamy wyprzedzające informacje o zamiarach i podejmowanej działalności antysocjalistycznej przez część hierarchii kościoła katolickiego w Polsce. Wykorzystywane są one do ocen i informacji opracowywanych przez Dep[artament] IV MSW dla najwyższych władz partii i rządu, a ponadto stanowią podstawę do specjalnych przedsięwzięć dezintegracyjnych prowadzonych przez kierownictwo Wydz[iału] IV pod nadzorem Dep[artamentu] IV MSW w odniesieniu do kurii krakowskiej.* 2 kwietnia 1976 r. zapisano, że TW „Zbyszek” *jest jednostką wartościową, sprawdzoną, rzetelnie podchodzącą do współpracy z naszymi organami, posiadającą duże możliwości uzyskiwania interesujących nas materiałów. Spotkania odbywają się w LK krypt. „Krowodrza”. TW jest systematycznie wynagradzany.* Także 29 maja 1981 r. zastępca komendanta wojewódzkiego ds. SB w Krakowie Wiesław Działowski zapisał: *TW ps. „Karol” jest w pełni dyspozycyjną jednostką, przekazującą informacje przedstawiające szczególną wartość operacyjną.*

W latach 1945–1947 należał do Stronnictwa Demokratycznego, w którym był egzaminatorem szkolenia ideologicznego. Od 1947 członek PPR, wykluczony w 1948 r., następnie członek PZPR. Od 1946 r. w Zarządzie Okręgu Związku Uczestników Walki o Niepodległość i Demokrację, później ZBoWiD. Od 1 III 1952 r. członek Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskiego przy UJ. Od czerwca 1946 należał do Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, w ramach którego założył Koło Oficerów. Od czerwca 1946 r. należał do Związku Prawników Demokratów przekształconego następnie w Związek Prawników Polskich – był członkiem Zarządu Okręgowego. W uznaniu zasług położonych w utrwalaniu władzy ludowej w lipcu 1951 r. otrzymał dyplom i tytuł Przewodnika Pracy Zawodowej i Społecznej. Odznaczony przez władze komunistyczne Krzyżem Grunwaldu III kl., Krzyżem Walecznych, Krzyżem Partyzanckim, czterema Krzyżami Zasługi, Śląskim Krzyżem Powstańczym oraz licznymi medalami polskimi i sowieckimi. Część orderów i odznaczeń uzyskał dzięki znajomości z marszałkiem Michałem Rola-Żymierskim.

Bezprawnie przypisywał sobie także posiadanie Srebrnego Krzyża Orderu Wojennego Virtuti Militari.

Zmarł w Krakowie 9 lipca 1984 r.

Był dwukrotnie żonaty. Pierwszy związek małżeński zawarł z Marią Kurkiewicz – 7 września 1940 r. Rozwiódł się w 1956 r., a następnie ożenił z Janiną Macharską. Miał dwójkę dzieci. W czasie pracy agenturalnej bezwzględnie wykorzystywał zaufanie najbliższych osób.

Awanse: major – 9 maja 1946, podpułkownik – 17 grudnia 1946, pułkownik 1960.

Jako sędzia WSR w Krakowie skazał na śmierć co najmniej 60 osób. Będąc zastępcą szefa sądu przewodniczył w najważniejszych rozprawach politycznych wydając wyroki śmierci m.in. na:

- Henryka Adamusa – działacza organizacji „Armia Podziemna” (skazany 22 stycznia 1952 r., stracony 6 marca 1951 r.);
- Stefana Babiucha – członka Ligi Walki z Bolszewizmem podporządkowanej Okręgowi Kraków NOW (skazany 3 lutego 1947 r.);
- Juliana Cichonia – członka oddziału Mieczysława Cielochy „Sprytnego” utrzymującego kontakty z Inspektoratem Tarnowskim WiN (skazany 15 stycznia 1947 r.);
- Mariana Cichonia – członka oddziału Mieczysława Cielochy „Sprytnego” utrzymującego kontakty z Inspektoratem Tarnowskim WiN (skazany 15 stycznia 1947 r.);
- Bronisława Cielochę – członka oddziału Mieczysława Cielochy „Sprytnego” utrzymującego kontakty z Inspektoratem Tarnowskim WiN (skazany 15 stycznia 1947 r., stracony 7 lutego 1947 r.);
- Mieczysława Cielochę – dowódcę oddziału utrzymującego kontakty z Inspektoratem Tarnowskim WiN (skazany 15 stycznia 1947 r., stracony 7 lutego 1947 r.);
- Kazimierza Curyło – partyzanta oddziału poakowskiego dowodzonego przez Władysława Pudełka „Zbroję”, a później Józefa Jachimka „Stalina” (skazany 27 lutego 1948 r., stracony 10 marca 1948 r.);
- Włodzimierza Dobiję – żołnierza NSZ, dowódcę oddziału „Narodowy Związek Walki” (skazany 7 lutego 1948 r.);
- Władysława Galosa – członka Ligi Walki z Bolszewizmem podporządkowanej Okręgowi Kraków NOW (skazany 3 lutego 1947 r.);
- Władysława Gasa – partyzanta oddziału dowodzonego przez Henryka Srogę „Zamka” (skazany 19 sierpnia 1946 r.);
- Józefa Jarosza – członka oddziału Mieczysława Cielochy „Sprytnego” utrzymującego kontakty z Inspektoratem Tarnowskim WiN (skazany 15 stycznia 1947 r.);
- Stanisława Kiełbasę – członka oddziału Mieczysława Cielochy „Sprytnego” utrzymującego kontakty z Inspektoratem Tarnowskim WiN (skazany 15 stycznia 1947 r.);
- Tadeusza Kusiona – dowódcę oddziału „Armii Wyzwolenia” podporządkowanego Inspektoratowi Tarnowskiemu WiN (skazany 16 stycznia 1947 r.);
- Zdzisława Łupkę – działacza organizacji „Armia Podziemna” (skazany 22 stycznia 1952 r., stracony 6 marca 1951 r.);
- Józefa Patera – partyzanta oddziału dowodzonego przez Władysława Pilcha „Szarego” (skazany 15 grudnia 1947 r., stracony 13 stycznia 1948 r.);

- Władysława Pilcha – żołnierza oddziału NOW dowodzonego przez Władysława Zagaję „Kolca”, dowódcę oddziału (skazany 15 grudnia 1947 r., stracony 13 stycznia 1948 r.);
- Tadeusza Podsiadło – działacza organizacji „Armia Podziemna” (skazany 22 stycznia 1952 r., stracony 6 marca 1951 r.);
- Stanisława Ptaka – dowódcę Ligi Walki z Bolszewizmem podporządkowanej Okręgowi Kraków NOW (skazany 3 lutego 1947 r.);
- Stanisława Samborskiego – partyzanta oddziału „Wiarusy” (skazany 13 kwietnia 1949 r., stracony 15 lipca 1949 r.);
- Jana Sitko – członka oddziału Mieczysława Cielochy „Sprytnego” utrzymującego kontakty z Inspektorem Tarnowskim WiN (skazany 15 stycznia 1947 r.);
- Wincentego Sobolewskiego – partyzanta 1. kompanii zgrupowania partyzanckiego „Błyskawica” dowodzonego przez Józefa Kurasia „Ognia” (skazany 11 sierpnia 1947 r., stracony 23 sierpnia 1947 r.);
- Henryka Srogę – dowódcę oddziału „Zamek” (skazany 19 sierpnia 1946 r., stracony 29 sierpnia 1946 r.);
- Jana Srogę – partyzanta oddziału dowodzonego przez Henryka Srogę „Zamka” (skazany 19 sierpnia 1946 r., stracony 29 sierpnia 1946 r.);
- Adama Stogę – partyzanta oddziału dowodzonego przez Władysława Pilcha „Szarego” (skazany 15 grudnia 1947 r., stracony 13 stycznia 1948 r.);
- Władysława Suchonia – żołnierza NSZ, oddziału dowodzonego przez Antoniego Bieguna „Sztubaka” (skazany 14 listopada 1946 r., stracony 26 listopada 1946 r.);
- Edwarda Surówkę – członka Ligi Walki z Bolszewizmem podporządkowanej Okręgowi Kraków NOW (skazany 3 lutego 1947 r.);
- Stanisława Szurę – członka Ligi Walki z Bolszewizmem podporządkowanej Okręgowi Kraków NOW (skazany 3 lutego 1947 r.);
- Ludwika Tatarucha – członka Ligi Walki z Bolszewizmem podporządkowanej Okręgowi Kraków NOW (skazany 3 lutego 1947 r.);
- Jerzego Wacyka – członka Ligi Walki z Bolszewizmem podporządkowanej Okręgowi Kraków NOW (skazany 3 lutego 1947 r.);
- Eugeniusza Wanata – partyzanta oddziału „Narodowy Związek Walki” (skazany 7 lutego 1948 r.);
- Władysława Zauchę – członka oddziału Mieczysława Cielochy „Sprytnego” utrzymującego kontakty z Inspektorem Tarnowskim WiN (skazany 15 stycznia 1947 r.).

Archiwum UJ, sygn. S III, akta osobowe J. Polan-Haraschina; Archiwum Wojsk Lądowych, WSR Kraków, Akta administracyjne, t. 4, Rozkazy wewnętrzne 1946, 1 IV 1946–31 XII 1946; Ibidem, t. 5, Rozkazy WSR Kraków 4 I 1947–30 XII 1947; Ibidem, t. 1, Sprawy różne sądu, 29 VIII 1947–31 XII 1947; Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, IPN 0192/590, Akta sprawy krypt. „Cezary”, t. 15, Rozpracowanie krypt. „Zakład”; Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie, IPN Kr 009/9975, Teczka personalna i teczki pracy TW „Karol”, t. 1–12; Ibidem, IPN Kr 0114/4, Akta kontrolno-śledcze przeciwko J. Polanowi-Haraschinowi, t. 1–6; Okręgowa Rada Adwokacka w Krakowie, Teczka akt personalnych J. Polana-Haraschina.

K. Brodacki, *Bzdura trwa*, „Tygodnik Solidarność”, 10 III 2000; Idem, *Krwawy Julek*, „Tygodnik Solidarność”, 18 VI 1999; W. Frazik, *Rozbicie II Zarządu Głównego WiN*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2002, nr 18, s. 139 przyp. 73; S. Grzybowski, *Wspomnienia*, Zakamycze 1999, s. 738–746; *Historia Haraschina*, „Kultura” 1996, nr 1/2(219/220), s. 137–149; F. Musiał, *Skazani na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Krakowie 1946–1955*, Kraków 2005 [wg indeksu]; Idem, *Polityka czy sprawiedliwość? Wojskowy Sąd Rejonowy w Krakowie (1946–1955)*, Kraków 2005 [wg indeksu]; F. Musiał, *Wojskowy Sąd Rejonowy w Krakowie (1946–1955). Organizacja, funkcjonowanie, wyroki śmierci*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2002, nr 17, s. 49–108; J. Poksiński, „*My, sędziowie, nie od Boga...*”. *Z dziejów Sądownictwa Wojskowego PRL 1944–1956. Materiały i dokumenty*, Warszawa 1996, s. 226 przyp. 267; Idem, *Victis Honos*. „*Spisek w wojsku*”

Warszawa 1994, s. 23, 140; K. Szwagrzyk, *Prawnicy czasu bezprawia. Sędziowie i prokuratorzy wojskowi w Polsce 1944–1956*, Kraków-Wrocław 2005; Idem, *Sędziowie w procesie krakowskim*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2002, nr 18, s. 212 przyp. 2; „*Wielkie procesy pokazowe w Krakowie*”. Wystawa, oprac. W. Frazik, T. Gąsiorowski, F. Musiał, Z. Zblewski, Kraków 2003, nlb (fot.); A. Zagórski, *Haraschin (Polan-Haraschin) Julian*, [w:] *Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” w dokumentach*, t. VI, cz. 2, Wrocław 2000, s. 216–218.

Pierwodruk: „Aparat represji w Polsce ludowej 1944–1989” nr 1: 2004